

CASAJUANA

—•••••

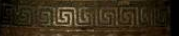
DISQUISITIONES

SCHOLASTICO-

DOGOMATICAE

3

B839
C3
v. 3

000354

EX LIBRIS
HEMETHERII VALVERDE TELLEZ
Episcopi Leonensis

1080014410

DISQUISITIONES
SCHOLASTICO-DOGMAICAE.

VOL. III.

aria

DISQUISITIONES
SCHOLASTICO-DOGMATICAE

QUAS LEGBAT

VALENTINUS CASAJOANA, S. J.

PLURIBUS IN ACADEMIIS HISPANIS
ET EXTERIS ET NUPER UNIVERSITATE PONTIF. GREGORIANA

COLLEGII ROMANI

Theologiae Dogmaticae Lector.

VOL. III.

DE SACRAMENTIS ECCLESIAE CHRISTI

DISQUISITIONES OCTO

VIII. DE SACRAMENTIS IN GENERE.—IX. DE BAPTISMO.—
X. DE CONFIRMATIONE.—XI. DE EUCHARISTIA.—XII. DE POENITENTIA.—
XIII. DE EXTREMA UNCTIONE.—XIV. DE ORDINE SACRO.—
XV. DE MATRIMONIO.

.....
SUPERIORUM PERMISSU
.....

BARCINONE.

APUD VIDUAM ET FILIOS J. SUBIRANA, EDITORES.

IN VIA DICTA PUERTA FERRISA, 16.

1890.

45005

B839

C3

V.3

Capilla Atonense
Biblioteca Universitaria

Typis Viduae et Filiorum J. Subirana.

APPROBATIO

Ego Joannes Florit, Societatis Jesu presbyter, ex commissione A. I. D. Francisci de Pol, Vicarii Generalis Dioeceseos Barcinonensis, legi librum, cui titulus, *Disquisitiones Scholastico-Dogmaticae, quas legebat Valentinus Casajoana, S. J., pluribus in Academicis hispanis et exteris et nuper in Universitate Pontificia Gregoriana Collegii Romani Theologiae Dogmaticae Lector, vol. III.* nihilque in eo quod catholicae fidei ac pietati absonum sit deprehendi; imo auctor in tradenda ac explicanda de Sacramentis christinae religionis doctrina non mediocriter instructus exhibetur, commendatione simul dignus professoribus ac discipulis ut cognitionem de fundamentis, natura et proprietatibus mediorum ad animarum sanctificationem a Christo Domino Nostro institutorum, compendiosam solidamque sibi comparare valeant: quapropter dignum existimo ut prelo excudatur.

In Collegio Maximo Dertusano Societatis Jesu, XII Calendas Octobris, anno Dni. MDCCCXC.

Joannis Florit, S. J.

DECRETUM

Barcinone, VIII Calendas Octobris anno millesimo octingentesimo nonagesimo. Imprimatur.—FRANCISCUS A POL, V. G.—*Dr. Jacobus Brugueras, Pbr.*, S. Cans.—*Es copia.*—*Dr. Jaime Brugueras, Pbro.*, S. Cans.

008354

INDEX GENERALIS
juxta Disquisitionum Ordinem (1).

DISQUISITIO I.

De sacramentis in genere inspectis.

CAPUT I.

DE SACRAMENTORUM EXISTENTIA, NUMERO ET EFFICACIA.

	Pag.
Praemittenda.	1
Articulus I.—De existentia sacramentorum.	2
Thesis I. In Lege Nova seu Ecclesia Christi existunt sacramenta, et quidem septem.	4
Articulus II.—De sacramentorum efficacia.	8
Thesis II. Sacramenta Novae Legis conferunt ex opere operato illa suscipientibus gratiam, nisi obicem ponant.	8
Scholia.	12
Thesis III. Propter meliorem ministrum non potest haberi per sacramentum major gratia ex opere operato; bene tamen ex opere operantis.	16
Thesis IV. In subjectis aequaliter dispositis confert idem Sacramentum aequalem gratiam; meliorem autem in magis dispositis.	18
Thesis V. Gratia sanctificans, quae est Sacramentorum effectus, est eadem quoad essentiam cum gratia sanctificanti communi; differunt in eo, quod prior, qua Sacramentalis, est sanativa animae; altera minime, sed per se elevativa tantum. In diversis Sacramentis pro diverso cujusque fine, eadem gratia peculiaria exigit auxilia, suo tempore conferenda.	20
Thesis VI. Trium Sacramentorum Baptismi, Confirmationis	

(1) Adest ad calcem voluminis index alphabeticus.

	Pag.
et Ordinis proprium est Characterem in anima imprimere.	23
Scholia. § I. <i>De natura characteris.</i>	27
§ II. <i>Utrum character sit entitas absoluta vel relativa.</i>	28
§ III. <i>De subjecto characteris.</i>	29
§ IV. <i>An in alia vita maneat character.</i>	29
Articulus III.—De causalitate sacramentorum.	30
Thesis VII. Sacramenta causae sunt instrumentales vel morales vel physicae.	30
Scholion. Utrum physica sit vel moralis Sacramentorum causalitas.	31
§ I. <i>Status quaestionis.</i>	31
§ II. <i>Rationes sententiae negantis physicam Sacramentorum causalitatem.</i>	32
§ III. <i>Argumenta pro physica causalitate Sacramentorum.</i>	33
§ IV. <i>Respondetur rationibus in contrarium.</i>	38
§ V. <i>De natura causalitatis physicae Sacramentorum.</i>	42

CAPUT II.

DE PRINCIPIO SACRAMENTORUM INTRINSECO.

Articulus I.—De materia et forma sacramentorum.	43
Thesis VIII. Novae Legis sacramenta constituuntur rebus et verbis veluti materia et forma, tamquam partibus essentialibus.	43
Corollarium.	46
Thesis IX. Verba formae sacramentalis sunt consecratoria, non autem necessum est esse concionatoria.	47
Articulus II.—De intentione in Sacramentorum confectione.	50
Thesis X. Intentio ministri necessaria est ad perficiendum Sacramentum, et quidem intrinsece seu constitutive.	50
Scholion. An intentio suscipientis, cum necessaria est, sit de intrinseca constitutione Sacramenti.	54
Thesis XI. Intentio, quae in ministro, ut verum conficiat Sacramentum, requiritur, talis sit oportet; ut non solum ritum illum specialem verbis et rebus coalescentem nude, seu materialiter, ac serio velit; sed insuper oportet ut illum velit, ut sacramentalis est, seu formaliter, saltem confuse et implicite, puta; intendo facere id quod facit Ecclesia.	54
Scholia.	58
§ I. <i>Quo pacto cum intentione contraria stet Sacramentum.</i>	58
§ II. <i>De intentione virtuali.</i>	59
§ III. <i>De intentione Sacramenti in causa.</i>	60

CAPUT III.

DE SACRAMENTORUM DEFINITIONE ET CAUSA PRINCIPALI.

	Pag.
Articulus I.—De Sacramentorum definitione.	61
Thesis XII. Recte definitur Sacramentum, signum sensibile, practicum rei sacrae sanctificantis homines. Quae autem a pluribus adiunguntur proprietates, scilicet, quod sit signum permanens et a Deo institutum, ad definitionem descriptivam sane pertinent, non autem essentialem.	61
Scholion. Utrum definitio univoca sacramentis Novae et Antiquae Legis conveniat.	62
Corollarium.	63
Articulus II.—De causa principali Sacramentorum	64
Thesis XIII. Ecclesia Sacramenta omnia a Christo Domino fuerunt immediate instituta.	64
Scholia. § I. <i>Institutionis notio amplius declaratur.</i>	67
§ II. <i>An pura creatura Sacramenta possit instituere.</i>	68
§ III. <i>De causa meritoria Sacramentorum.</i>	69

CAPUT IV.

DE CAUSA SECUNDARIA SACRAMENTORUM.

Articulus I.—De Ministro Sacramentorum.	71
Thesis XIV. Minister ordinarius Sacramentorum est solus homo et quidem viator.	71
Scholia.	73
Thesis XV. Non est necessaria in Ministro fides ut validum conferat Sacramentum.	74
Corollarium.	76
Thesis XVI. Minister in peccato mortali existens, et Sacramentum ministrans, peccat mortaliter si consecratus sit ad ministrandum et ex officio, seu selemniter ministret.	76
Thesis XVII. Quivis minister, sive consecratus sit, sive non, et quamvis privatim non autem solemniter agat, peccat mortaliter ministrans Sacramentum in statu peccati gravis.	79
Articulus II.—De subjecto Sacramentorum.	80
Thesis XVIII. Excepta Eucharistia, ad valide suscipienda Sacramenta requiritur aliqua positiva voluntas seu intentio.	80
Scholion.	82

	Pag.
Thesis XIX. In subjecto Sacramentorum non est necessaria fides ad ea valide suscipienda, Sacramento excepto Poenitentiae.	82
Thesis XX. Ad Sacramenta mortuorum fructuose suscipienda non requiritur status gratiae: per se autem requiritur ad Sacramenta vivorum; licet per accidens possint etiam primam causare gratiam.	83
Thesis XXI. Qui ad Sacramenta haud rite dispositi accedunt, eorum fructum non participant et mortaliter peccant.	85
Thesis XXII. Saltem aliqua Sacramenta, ablato obice, reviviscunt; seu fructum quo prius, licet valida, caruerunt, obtinent.	86

APPENDIX.

DE SACRAMENTALIBUS.

Thesis XXIII. Dantur in Ecclesia catholica Sacramentalia, seu ritus sacri ad Sacramenta analogiam vel ordinem aliquem habentia, laudabiliter ab Ecclesia instituta.	88
Scholia.	89
Thesis XXIV. Venialia Sacramentalibus remittuntur, quatenus auxilia usu illorum impetrata ad poenitentiam nos disponunt et excitant, propter quam Deus illa condonat.	90
Scholion.	91

DISQUISITIO II.

De Sacramento Baptismi.

Prooemium.	92
--------------------	----

CAPUT I.

DE EXISTENTIA BAPTISMI ET EJUSDEM EFFECTIBUS.

Articulus I.—De Baptismi existentia.	91
Thesis I. Datur in Ecclesia Baptismus a Christo institutus.	91
Scholion. De institutionis tempore.	96
Articulus II.—De Baptismi effectibus.	97
Thesis II. Per Baptismum peccatum omne, tum originale, tum actuale, remittitur ac gratia infunditur.	97

	Pag.
Thesis III. Per Baptismum remittuntur poenae omnes peccatis debitae, spiritualis infunditur character, et jus conceditur ad auxilia gratiae specialia pro Christiana vita ducenda.	99

CAPUT II.

DE NATURA BAPTISMI.

Articulus I.—De natura Baptismi generatim sumpta.	101
Thesis IV. Baptismus est Novae Legis sacramentum.	101
Articulus II.—De materia Baptismi.	102
Thesis V. De necessitate Baptismi est aqua vera et naturalis, ideoque et ejusdem materia.	102
Scholion.	104
Thesis VI. Aquae usus in Baptismo est corporis externa ablutio, quae dici solet materia proxima.	104
Scholion.	105
Articulus III.—De Baptismi forma.	107
Thesis VII. Distincta divinarum personarum Patris et Filii et Spiritus Sancti invocatio est necessaria ad validum Baptismum.	107
Thesis VIII. Actus baptizandi est distincte significandus ad validum Baptismum conferendum: unde forma Baptismi haece verbis continetur: Ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.	112
Corollarium.	113

CAPUT III.

DE UNITATE ET DEFINITIONE BAPTISMI.

Articulus I.—De unitate Baptismi.	114
Thesis IX. Baptismus unus est, seu iterari numquam potest.	114
Scholion.	116
Articulus II.—De definitione Baptismi.	117
Thesis X. Baptismus physice definitur: Lavacrum aquae sub praescripta verborum forma cum debita intentione; metaphysice autem, est sacramentum spiritualis regenerationis in Christo.	117

CAPUT IV.

DE NECESSITATE BAPTISMI

	Pag.
Articulus I.—De Baptismo.	118
Thesis XI. Excepto casu martyrii. Baptismus est necessarius necessitate medii: adultis, nempe, in re, vel in voto; parvulis autem in re.	118
Scholion.	122
Articulus II.—De Baptismo flaminis.	123
Thesis XII. Baptismus flaminis, id est, actus perfectae contritionis vel charitatis, quatenus Baptismatis votum continet, sufficit ad justificationem assequendam et vitam aeternam.	123
Scholion.	125
Articulus III.—De Baptismo sanguinis.	125
Thesis XIII.—Quoad plenam justificationem, poenae remissionem, et gloriae assecutionem idem praestat martyrrium, seu Baptismus sanguinis, quod Baptismus aquae, tum pro adultis, tum pro parvulis.	125
Scholion.	127
§ I. <i>Quod voluntarium ad Martyrium requiratur.</i>	127
§ II. <i>An requiratur charitas ad fructum martyrii.</i>	128
§ III. <i>An sint veri martyres qui in obsequio peste laborantium moriuntur.</i>	129
§ IV. <i>An pariter sint martyres milites in bello pro fide occumbentes.</i>	129

CAPUT V.

DE BAPTISMI MINISTRO.

Articulus I.—De baptismi validi Ministro.	132
Thesis XIV. Quilibet homo sufficienter ratione utens ut possit aquam fundere, verba proferre, et debitam habere intentionem, est ordinarius Minister Baptismi ad valide baptizandum.	132
Thesis XV. Omnes qui valide baptizare possunt, licite baptizant in casu necessitatis.	134
Scholion.	134
Articulus II.—De Baptismi sollemnis Ministro.	135

	Pag.
Thesis XVI. In Baptismo sollemni, seu extra necessitatem, minister ordinarius est Sacerdos, licet principalis ipse Episcopus: extraordinarius autem Diaconus.	135
Scholion.	136
I. Quae dispositiones requirantur in Ministro ad licite baptizandum.	136
II. In quo Baptismus sollemnis a privato distinguatur.	136

CAPUT VI.

DE SUBJECTO BAPTISMI.

Articulus I.—De Baptismo infantum.	137
Thesis XVII. Infantes, etiamsi ad annos discretionis non pervenerint, licite baptizantur.	137
Scholion.	140
Thesis XVIII. Fili infidelium non baptizatorum per se, seu generatim loquendo, non sunt baptizandi, parentibus reluctantibus: in nonnullis autem casibus licitum est, vel etiam obligans baptizare illos.	140
Articulus II.—De Baptismo adultorum.	143
Thesis XIX. Ad valide suscipiendum Baptismus requiritur positiva intentio: ut autem licite suscipiatur, opus est fide et proposito servandi legem Christi.	143
Thesis XX. Adultis peccatoribus necessaria est, ad licitam Baptismi susceptionem, contritio seu dolor de peccatis.	145
Scholion.	146

DISQUISITIO III.

De Sacramento Confirmationis.

Prooemium.	147
--------------------	-----

CAPUT I.

Articulus I.—De sacrae Confirmationis existentia.	148
Thesis I. Habetur in Ecclesia Confirmatio divinitus instituta.	148
Articulus II.—De effectibus sacrae Confirmationis.	151
Thesis II. Effectus sacrae Confirmationis est, praeter spiri-	

	Pag.
tualem characterem, augmentum gratiae sanctificantis, cum jure ad peculiaria auxilia ad fortiter fidem Christi profitemdam; seu breviter, plenior Spiritus Sancti illapsus in baptizatum.. . . .	151

CAPUT II.

DE NATURA CONFIRMATIONIS.

Articulus I.—De natura confirmationis generatim sumpta..	156
Thesis III. Confirmatio est verum Ecclesiae Christi sacramentum.. . . .	156
Thesis IV. Materia remota Confirmationis est Chrisma, seu oleum cum balsamo; materia autem proxima est unctio, simul, probabilius, cum impositione manuum.	157
Scholia.. . . .	161
Thesis V. Forma sacramenti Confirmationis sunt verba illa: «Signo te signo crucis, et confirmo te Chrismate salutis, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti».	162

CAPUT III.

DE MINISTRO ET SUBJECTO CONFIRMATIONIS.

Articulus I.—De Ministro Confirmationis.	163
Thesis VI. Minister ordinarius sacramenti Confirmationis est solus Episcopus; extraordinarius autem simplex sacerdos.	163
Articulus II.—De Subjecto Confirmationis.	165
Thesis VII. Omnes et soli homines baptizati capaces sunt Confirmationis; non tamen ad eam suscipiendam tenentur ut salutem assequantur.	165

APPENDIX.

DE SPIRITUS SANCTI DONIS.

§ I. <i>Quae sint dona Spiritus Sancti.</i>	167
§ II. <i>An haec dona distinguantur a virtutibus infusis.</i>	168
§ III. <i>Quod bonum animae stigmata tribuant.</i>	169
§ IV. <i>Quo perfectionis ordine numerentur.</i>	169

DISQUISITIO IV.

De Sanctissima Eucharistia.

	Pag.
Prooemium.	171

PARS I.

DE SANCTISSIMA EUCHARISTIA UT SACRAMENTO.

Præambula.	172
Præambulum I.—An Christus D. Pascha judaicum celebraverit.	172
Præambulum II.—Utrum in cap. VI Evangelii S. Joannis sermo fiat de Eucharistiae Sacramento.	175

CAPUT I.

DE EXISTENTIA, SEU REALITATE S. EUCHARISTIAE.

Articulus I.—De Christi praesentia in S. Eucharistia.	179
Thesis I. Christus est vere, realiter et substantialiter praesens in Eucharistia; seu vere et realiter tradit nobis carnem suam ad manducandum, sanguinem ad bibendum.	180
Thesis II. Statim post prolationem cuiusque formae, Christus D. est praesens in Eucharistia; consequentur et ante usum ipsius sacramenti.	189
Articulus II.—De non permanentia panis et vini in Eucharistia.	191
Thesis III. Substantia panis et vini non permanet in S. Eucharistia; sed convertitur in Corpus et Sanguinem Domini Nostri Jesu Christi: ejusmodi conversio recte dicitur transsubstantiatio.	191
Corollarium.	194
Scholia. § I. <i>De natura actionis transsubstantiativae.</i>	195
§ II. <i>Quid importat conversio totius substantiae panis et vini.</i>	196
Dico I. Post consecrationem, seu conversionem, non manet in Eucharistia quidquam formae substantialis panis et vini.	196

	Pag.
Dico II. Non manet in sacramento aliquid materiae panis et vini.	197
Dico III. Neque remanet in sacramento subsistentia panis et vini.	197
Dico IV. Post consecrationem non manet existentia substantialis panis et vini.	197
Dico V. Facta conversione, non manet eadem numero entitas, vel substantia quae fuit panis, sub esse Corporis Christi.	198
§ III. <i>An debeat terminus a quo absolute desinere esse.</i>	199
§ IV. <i>An substantia panis et vini annihilentur.</i>	200
Articulus III.—De accidentium permanentia in Eucharistia.	201
Thesis IV. Facta conversione substantiali, aliquid manet in Eucharistia, nempe accidentia, seu species; et quidem absque subjecto, id est, sine substantia panis et vini.	201
Thesis V. Id quod manet in Eucharistia, scilicet accidentia, seu species, sunt aliquid reale objectivum, non merae sensuum affectiones, seu apparentiae.	201
Scholia § I. <i>An post consecrationem maneant eadem numero accidentia.</i>	205
§ II. <i>Quenam perseverant in Sacramento accidentia.</i>	205
§ III. <i>An in Sacramento sint accidentia absque ullo subjecto.</i>	206
§ IV. <i>De virtute activa et passiva accidentium in Eucharistia.</i>	207
Articulus IV.—Multiplex praesentia Christi cum accidentibus collata.	209
Thesis VI. Christus est totus sub singulis speciebus panis et vini, et sub qualibet parte cuiusque speciei, separatione facta; imo etiam ante divisionem.	209
Scholia § I. <i>De reali corporum compenetratione.</i>	213
Corollarium.	214
§ II. <i>De simultanea Christi existentia in pluribus locis.</i>	215
Dico I. Posse multiplicari praesentiam etiam corporum definitivam non est dubitandum.	215
Dico II. Quoad praesertim circumscriptivam, licet hoc sit minus certum, videtur posse quoque multiplicari.	215
§ III. <i>De iis quae connectuntur cum multiplici Christi D. praesentia, praesertim sacramentali.</i>	216

CAPUT II.

DE EFFECTIBUS S. EUCHARISTIAE.

	Pag.
Articulus I.—De gratia quam causat sacra Eucharistia.	221
Thesis VII. Eucharistia auget gratiam; unde per se non est instituta ad illam primo causandam.	221
Thesis VIII. Eucharistia potest per accidens primam causare gratiam, seu remissionem peccatorum.	223
Scholia. De aliis effectibus divini huius convivii.	224
Articulus II.—De communione sub una tantum specie.	227
Thesis IX. In communione sub una specie, eadem gratia per se suscipi videtur ac in communione sub utraque; tamen si, sumpta una specie, major fuerit dispositio ad sumendam alteram, accipietur uberior gratiae fructus.	227
Scholia. Nonnullae quaestiones ad Eucharistiae efficientiam respicientes.	229

CAPUT III.

DE NATURA EUCHARISTIAE.

Articulus I.—De constitutione Eucharistiae.	230
Thesis X. Sacra Eucharistia est Novae Legis sacramentum.	230
Thesis XI. Corpus et Sanguis Christi constituunt intrinsece sacramentum Eucharistiae, non indirecte, seu in obliquo tantum, sed in recto.	231
Thesis XII. Species constituunt etiam intrinsece Eucharistiae sacramentum, et in recto per sacramentum significantur.	233
Thesis XIII. Verba consecrationis intrinsece constituunt Eucharistiae sacramentum, non vero actio transsubstantiativa.	234
Thesis XIV. Sumptio, seu usus Eucharistiae, non spectat ad ejus constitutionem intrinsecam.	235
Articulus II.—De materia Eucharistiae.	236
Thesis XV. Panis et vinum sunt materia remota sacramenti Eucharistiae; panis autem triticus et vinum de vite.	236
Scholia. § I. <i>De usu tum panis azymi, tum fermentati.</i>	237
§ II. <i>De modico aqua vino miscenda.</i>	238
§ III. <i>Quid fiat de aqua vino mixta post consecrationem.</i>	238
Dico. Aqua in consecratione convertitur in Sanguinem Christi.	239

	Pag.
§ IV. <i>Utrum miscenda sit aqua ex praecepto divino vel ecclesiastico in materia Eucharistiae.</i>	241
Articulus III.—De forma Eucharistiae.	241
Thesis XVI. Forma consecratoria S. Eucharistiae sunt verba: Hoc est Corpus meum; Hic est Sanguis meus, quibus Christus ipse consecravit.	241
Thesis XVII. Sola illa verba: Hic est Sanguis meus, vel aequivalentia, sunt essentialia; saltem non omnia alia quae dicuntur sunt de essentia formae pro consecratione calicis.	243
Thesis XVIII. In consecratione Eucharistiae necessum est ac esentiale proferre verba assertive.	245
Thesis XIX. Verba formae dicuntur simul recitative, seu historice; non tamen id est de necessitate sacramenti.	247

CAPUT IV.

DE MINISTRO ET SUBJECTO S. EUCHARISTIAE.

Articulus I.—De S. Eucharistiae ministro.	249
Thesis XX. Sacerdotum proprium est sacram Eucharistiam consecrare.	249
Thesis XXI. Potestas ordinaria ministrandi fidelibus Eucharistiam convenit Sacerdotibus jure divino.	251
Thesis XXII. Eucharistiam possunt Presbyteri, secundum Ecclesiae praescriptionem, per Diaconum dispensare.	253
Articulus II.—Sacrae Eucharistiae subjectum.	254
Thesis XXIII. Eucharistiae subjectum est tantum homo baptizatus; et justus, saltem existimative, ac aversus a peccato esse debet, ut fructuose eam recipiat.	254
Scholia. De puerorum communione.	256

CAPUT V.

DE NECESSITATE ET USU EUCHARISTIAE.

Articulus I.—De necessitate Eucharistiae.	257
Thesis XXIV. Ex praecepto divino et ecclesiastico necessaria est sumptio S. Eucharistiae.	257
Scholia.	258
Thesis XXV. Non datur praeceptum divinum sumendi S. Eucharistiam sub utraque specie.	259

	Pag.
Articulus II.—De S. Eucharistiae usu.	261
Thesis XXVI. Est triplex Eucharistiae perceptio: sacramentalis tantum, spiritualis et sacramentalis simul, et spiritualis tantum.	261
Scholion.	263

PARS II.

DE SMA. EUCHARISTIA UT SACRIFICIO.

Pracambulum. De natura Sacrificii.	264
Dico I. Sacrificium est quoddam signum sacrum.	264
Dico II. Significat Sacrificium in Deo supremam excellentiam et dominium; in homine autem recognitionem talis excellentiae et debitam subjectionem.	265
Dico III. De necessitate actionis, quae est sacrificium, est, ut sit oblatio alicujus rei permanentis Deo facta.	265
Dico IV. In Sacrificio sunt duo accurate distinguenda; res et actio.	265
Dico V. Non omnis oblatio est Sacrificium, sed illa tantum qua fit cum aliqua rei oblate immutatione.	266
Dico VI. Ministrum Sacrificii debere esse legitimum.	266
Dico VII. Multiplex esse potest sacrificium.	266
Corollarium.	267

CAPUT I.

DE EXISTENTIA SACRIFICII EUCHARISTICI.

Articulus I.—De existentia Sacrificii in Ecclesia.	267
Thesis I. In Ecclesia Christi datur verum ac proprium Sacrificium.	267
Articulus II.—De confectione Sacrificii in Eucharistia.	272
Thesis II. S. Eucharistia, prout in Christi Ecclesia conficitur, est verum Novae Legis sacrificium.	272

CAPUT II.

DE RE OBLATA IN SACRIFICIO MISSAE.

Articulus I.—De oblatione Christi in Sacrificio Missae.	275
Thesis III. Christus D. est res principaliter oblata in Sacrificio Missae.	275

	Pag.
Thesis IV. Christus D., ut existens sub speciebus, est res oblata in Sacrificio Missae.	276
Corollarium.	277
Articulus II.—De oblatione panis et vini in Sacrificio Missae.	278
Thesis V. Panis et vinum offeruntur in Missa tamquam materia ex qua fit sacrificium.	278
Scholion.	278

CAPUT III.

DE ACTIONE SACRIFICII EUCHARISTICI.

Articulus I.—De actionibus accidentalibus sacrificii Missae.	280
Thesis VI. Oblationes panis et vini, quae fiunt ante consecrationem, et oblationes hostiae, quae fiunt post, non constituent actionem sacrificii.	280
Thesis VII. Neque fractio hostiae et mixtio cum calice, neque distributio Sacramenti ad communicandum populo, sunt actio sacrificativa seu de essentia Sacrificii.	281
Articulus II.—De actione essentiali Sacrificii Missae.	282
Thesis VIII. Consecratio eucharistica est essentialis Sacrificii.	282
Thesis IX. Verisimilius est totam essentiam Sacrificii in consecratione reponi: communionem autem Sacerdotis ad integritatem pertinere.	283
Articulus III.—Sacrificii essentia sub quo respectu consecrationi vindicatur.	286
Thesis X. Consecratio constituit essentiam Sacrificii, quatenus per illam fit mystica mactatio, seu separatio, vi verborum. Corporis et Sanguinis Christi sub speciebus.	286
Thesis XI. Consecratio est de essentia Sacrificii, non tantum quatenus est effectio et separatio mystica in facto esse termini ad quem (Corporis et Sanguinis Christi), sed etiam quatenus est transsubstantiatio, seu destructio termini a quo (panis et vini), et effectio termini ad quem in fieri.	289

CAPUT IV.

DE EXCELLENTIA ET VIRTUTE SMI, SACRIFICII MISSAE.

Articulus I.—De excellentia Sacrificii Missae.	290
Thesis XII. Sacrificium Missae non differt essentialiter a Sa-	

	Pag.
crificio Crucis, sed accidentaliter, quoad rem oblata et Sacerdotem offerentem: differt tamen quoad ritum.	290
Thesis XIII. SSmum. Missae Sacrificium habet omnium antiquorum Sacrificiorum virtutem et excellentiam.	291
Articulus II.—De virtute Sacrificii Missae.	292
Thesis XIV. Sacrificium Missae est honorarium, seu holocaustum: gratiarum actionis, seu eucharisticum.	292
Thesis XV. Novae Legis Sacrificium est propitiatorium, seu pro peccatis, et impetratorium.	293

CAPUT V.

DE EFFICIENTIA ET VALORE SACRIFICII MISSAE.

Articulus I.—De effectibus Smi, Sacrificii Missae.	296
Thesis XVI. SSmum. Missae Sacrificium habet aliquem effectum ex opere operato.	296
Thesis XVII. Sacrificium Missae habet, praeter effectum ex opere operato, vi suae institutionis, specialem vim ad impetrandum effectum pro quo offertur.	298
Thesis XVIII. SSmum. Missae Sacrificium non confert directe et ex opere operato primam gratiam.	298
Corollarium.	299
Thesis XIX. Hoc Sacrificium potest nobis impetrare sufficientem dispositionem ad primam gratiam.	300
Scholion.	300
Thesis XX. Sacrosanctum Missae Sacrificium non confert ex opere operato augmentum gratiae.	300
Corollarium.	301
Scholion. De remissione venialium per Sacrificium Missae.	301
Thesis XXI. Sacrificium Missae aliquam poenam remittit ex opere operato.	302
Corollarium.	303
Thesis XXII. Sacrificium Missae etiam ad bona temporalia impetranda plurimum valet.	304
Thesis XXIII. Effectus ex opere operato et ex virtute impetrativa hujus Sacrificii consequitur oblationem sacerdotis, ut ministri Christi: secundario etiam ex aliis actu offerentibus fructus aliquis procedit.	304
Scholion. Fructus ex opere operato inter se conferuntur.	305
Thesis XXIV. Effectus ex opere operato tribuitur certo iis pro quibus Sacerdos offert Sacrificium: non autem iis pro quibus offerunt particulares offerentes.	306

	Pag.
Articulus II.—De quantitate effectus Sacrificii Missae.	308
Thesis XXV. Effectus ex opere operato Sacrificii Missae est finitus intensive.	308
Thesis XXVI. Quando plures cum Sacerdote offerunt idem numero Sacrificium, non minorem singuli accipiunt fructum, quam si unus tantum esset offerens.	309
Corollarium.	310
Thesis XXVII. Effectus Sacrificii, quem potest Sacerdos pro aliis offerre, finitus est et unus; id est, si pro pluribus offeratur, minuetur in singulis.	310
Corollarium.	312
Scholia. De fructu generalissimo, speciali et specialissimo Missae.	312
Articulus III.—Pro quibus possit Missae Sacrificium offerri.	313
Thesis XXVIII. Offerens sacrosanctum Missae Sacrificium potest pro se ac pro aliis fidelibus viventibus offerre.	313
Thesis XXIX. Etiam pro viventibus infidelibus, dummodo non sint excommunicati, potest Missa offerri.	314
Thesis XXX. Sacrificium Missae potest offerri pro defunctis in pace Christi quiescentibus.	316
Scholion.	318
Articulus IV.—De requisitis necessario ad effectum Sacrificii Missae.	318
Thesis XXXI. Ille, pro quo offertur Sacrificium Missae, ut proprium ejus effectum assequatur, debet esse baptizatus.	318
Thesis XXXII. Ut ille, pro quo offertur Sacrificium, ejus fructum proprium, seu ex opere operato, percipiat, debet in statu gratiae existere.	319
Thesis XXXIII. Debet esse viator et fructu Sacrificii indigere, ut ille pro quo offertur assequatur effectum ex opere operato.	320
Scholion.	320

DISQUISITIO V.

De Poenitentiae Sacramento.

	Pag.
Prooemium.	321

CAPUT I.

DE POENITENTIAE EXISTENTIA, NECESSITATE ET EFFICACIA.

Articulus I.—De Poenitentiae existentia.	322
Thesis I. Existit Deo accepta Poenitentia, ut peccatoribus indulgeat poenitentibus.	322
Articulus II.—De necessitate Poenitentiae.	323
Thesis II. Poenitentia est necessaria, et necessitate quae medii dicitur, ut peccata remittantur; et quidem per se formalis.	323
Articulus III.—De efficacia Poenitentiae ad remittenda peccata.	325
Thesis III. Christus D. tradidit Ecclesiae potestatem remittendi peccata post Baptismum commissa.	325
Thesis IV. Baptizati non remittuntur peccata per Baptismum seu memoriam Baptismi.	327
Thesis V. Poenitentia, quae ex contritione perfecta concipitur, remissionem peccatorum statim assequitur.	330
Corollarium.	330
Thesis VI. Omnia peccata remitti per congruam Poenitentiam possunt: unde et Ecclesia potest omnia remittere.	332
Thesis VII. Licet simul cum culpa remittatur poena aeterna, non tamen semper tota indulgetur poena temporalis.	337
Thesis VIII. Peccatum Poenitentia remissum non redit amplius, ita ut a Deo imputetur quoad culpam vel poenam.	340
Corollarium.	341
Articulus IV.—De meritorum revisiscentia.	342
Thesis IX. Merita per peccatum mortificata, seu amissa, per Poenitentiam revisiscent.	342
Scholion. De causa revisiscentiae meritorum.	346
Thesis X. Per Poenitentiam merita revisiscent, ita ut praemium illis essentialiter tradatur, non tantum accidentale; neque illud consistit in ea gratia et gloria, quae consequitur	

	Pag.
actus quibus perficitur justificatio, sed in illa ipsa distinc- ta tali ac tanta quae prioribus meritis debebatur.	346
Scholion.	351
Articulus V.—De remissione venialium.	351
Thesis XI. Venialia peccata multis modis, ac facilius quam mortalia remittuntur: non tamen sine aliqua Poenitentia..	351
Scholion. Utrum necessaria existat perfecta contritio, ut re- mittantur extra sacramentum venialia peccata.	353

CAPUT II.

DE NATURA POENITENTIAE UNITER SUMPTAE

Articulus I.—De materia Poenitentiae.	358
Thesis XII. Peccantibus necessaria respicit: a) ut objectum materiale fugiendum, peccata; b) non quidem certe creden- do esse remissa, vel solum proponendo non ultra peccare, sed cum detestatione et dolore, ac consequenter proposito ea emendandi, nec ultra admittendi; c) ut objectum autem materiale prosequendum, attingit ea omnia, quae ad de- lectationem peccati ducunt et emendationem.	358
Scholion. Deum quo pacto attingit Poenitentia.	361
Thesis XIII. Praeter peccati odium et dolorem, poenam con- gruam in ejusdem vindictam exquirat Deus a poeniten- tibus.	362
Articulus II.—De actu et virtute Poenitentiae.	363
Thesis XIV. Poenitentiae actus est honestus seu virtuosus; et debet esse, in praesenti ordine, supernaturalis; ac fidei et spei sociari.	363
Corollarium. De habitu supernaturali et naturali Poeni- tentiae.	368
Scholion. § I. <i>Poenitentia generalis et specialis.</i>	369
§ II. <i>Quod Poenitentia generalis ad salutem sufficit.</i>	370
Dico I. Ut disponatur peccator ad remissionem peccati, non opus est eum poenitere ex speciali aliqua virtute a ceteris distincta.	370
§ III. <i>Quod aliqua existat specialis virtus Poenitentiae.</i>	372
Dico II. Concedendum est, existere specialem Poenitentiae virtutem ab aliis distinctam virtutibus, cujus proprio et peculiari motivo emendari ac detestari possunt peccata.	373
Thesis XV. Objectum formale Poenitentiae, qua specialis est virtus, est honestas illa, quae in aequalitate divini juris	

	Pag.
erga creaturam reparanda existit: prout autem est virtus generalis, ejus objectum formale est honestas illa, qua spe- cificantur virtutes singulae, quibus peccata detestamur et emendare volumus.	378
Corollarium. Non est virtus theologica.	379
Scholion I. De justitia inter Deum et homines.	380
Scholion II. De diversis Poenitentiae motivis.	382
Articulus III.—De Poenitentia externe peragenda.	383
Thesis XVI. Tum in Veteri, tum in Novo Foedere, indixit Deus poenitentibus peccati confessionem.	383
Scholion.	390
Thesis XVII. Potestatem clavium in remittendis poeniten- tium peccatis debent Sacerdotes exercere tamquam judi- ces, et quidem sensibili modo.	390
Articulus IV.—De Poenitentia quatenus sacramentum est.	392
Thesis XVIII. Poenitentia, prout in Ecclesia catholica agi- tur, scilicet, ritus ille sensibilis, quo Sacerdotes peccata poenitentibus remittunt, est vere et proprie sacramentum.	392
Thesis XIX. Partes sacramenti Poenitentiae sunt: materia quidem, seu quasi materia, actus poenitentis; forma au- tem, verba illa: «Ego te absolvo...» vel similia.	395
Thesis XX. Actus poenitentis ita sunt materia sacramenti Poenitentiae, et verba sic sunt ejusdem forma, ut sint par- tes essentielles.	396
Corollaria.	398

CAPUT III.

DE NATURA POENITENTIAE, QUATENUS EST CONTRITIO ET PROPOSITUM
ULTRA NON PECCANDI.

Articulus I.—De contritione.	399
Thesis XXI. Extra sacramentum debet contritio poenitentis procedere ex charitate ut remittantur peccata.	399
Thesis XXII. Ad remissionem peccati in sacramento Poeni- tentiae sufficit contritio imperfecta, seu attritio ex virtuti- bus a charitate distinctis orta.	402
Thesis XXIII. Ad Sacramenti Poenitentiae valorem et effica- ciam sufficit attritio ex metu poenarum temporalium quae a Deo infliguntur.	406
Corollaria.	407
Articulus II.—De proposito.	409

	Pag.
Thesis XXIV. Ad validum Poenitentiae sacramentum et ad ejus assequendum effectum, requiritur propositum de cetero non peccandi; per se autem, probabilis etiam formalis: sed per accidens, sufficere poterit virtuale.	409
Scholion I. De convenienti commendatione formalis propositi.	413
Scholion II. Quo sensu universale requiratur propositum.	413
Scholion III. De Poenitentia valida et informi.	415

CAPUT IV.

DE NATURA POENITENTIAE QUATENUS EST CONFESSIO.

Articulus I.—De integritate confessionis.	417
Thesis XXV. In confessione sacramentali exponenda sunt omnia peccata gravia post Baptismum commissa et nondum confessa; et quidem non solum in communi, seu confuse; sed necessum est eorum numerum et species explicare.	417
Scholion I. Quae sit actus substantia.	421
Scholion II. Quae numerentur actus circumstantiae.	422
Scholion III. Quae circumstantiae mutant speciem.	423
Scholion IV. De distinctione numerica peccatorum.	423
§ I. De numero peccatorum ratione actus interni.	424
Dico I. Non multiplicantur peccata ex eo quod actus interni, puta, desiderium furandi, evadant intensiores, aut quia voluntas in iis perseverat; sed solum si interrumpantur et iterentur.	424
§ II. Quomodo propter actum externum peccata interna multiplicentur.	426
Dico II. Actus interni pravi, qui ad actus exeunt externos, plura et distincta sunt peccata, si uterque, tam internus quam externus, totaliter interrumpatur, et iterum inchoetur.	426
Dico III. Dum continuatur externa operatio per actiones ordinatas ad consummandum peccatum, licet saepe plures interim eliciantur actus voluntatis, sufficet ultimum actum consummatum confiteri.	427
Dico IV. Ut actio externa moraliter interrumpatur, sufficit, quod prior voluntas qua fuit inchoata non amplius per se, vel per suum effectum, in illam infuat; ita ut opus sit nova voluntate ad illam actionem proseguendam.	427
§ III. De multiplici in uno actu malitia.	428

	Pag.
Dico V. In uno actu, plura totalia objecta mala attingente, sunt plures malitiae, et verius dicitur multiplex peccatum, saltem aequivalenter; quidquid autem de hac re sit, oportet confiteri peccatum cum illo multiplici ad plura objecta respectu.	428
Scholion V. De circumstantiis notabiliter seu graviter aggravantibus.	430
Scholion VI. De confessione peccati dubii.	433
Dico I. Si quis late dubitet, seu opinetur, de facta confessione, de peccati existentia, vel gravitate; poterit juxta hoc iudicium agere, ita ut, si censeat vel peccatum non existere, vel non esse grave, vel jam esse confessum, illud exponere non teneatur: at debebit illud confiteri, si aliter censeat.	433
Dico II. In stricto dubio: a) si sunt graves rationes pro utraque parte, indirecte et reflexe poterit judicare se non teneri ad confitendum, secus si neque reflexe potest quietare conscientiam; b) si desunt rationes graves, in dubio <i>an peccaverit</i> ad nihil tenebitur, secus in dubio <i>an confessus fuerit</i> , si peccatum est certum.	434
Articulus II.—De aliis confessionis proprietatibus.	435
Thesis XXVI. Confessio debet esse accusativa, dolorosa et humilis.	435
Scholion. De dolorosa confessione.	440
§ I. Quomodo dolorosa fiat confessio.	440
§ II. De iteratione confessionis non dolorosae.	441
Articulus III.—De Secreto confessionis.	441
Thesis XXVII. Confessio sacramentalis potest per se, id est, valide fieri publice; communiter tamen secreto fieri debet.	441
Thesis XXVIII. Ex confessione Sacramentali stricta exurgit secreti a ministro servandi obligatio, quae tum in jure ecclesiastico, tum in naturali, tum in divino positivo fundatur.	446

CAPUT V.

DE NATURA POENITENTIAE QUATENUS EST ABSOLUTIO.

Articulus I.—De sensu formae absolutionis ejusque ministro.	448
Thesis XXIX. Sensus formae sacramenti Poenitentiae, scilicet, «Ego te absolvo etc.» est: Ego, quantum ad me spectat, confero tibi gratiam remissivam peccatorum.	448

	Pag.
Scholion. Opiniones de sensu absolutiois rejciendae.	451
Thesis XXX. Peccatorum absolutio in sacramento Poenitentiae ad Sacerdotes, et quidem ad eos solos pertinet.	452
Scholion. De confessione non sacerdoti facta.	455
Articulus II.—De jurisdictione requisita in ministro absolutiois.	456
Thesis XXXI. Debet Sacerdos jurisdictionem ordinariam vel delegatam habere, ut validam proferat peccatorum absolutiois.	456
Scholion. De necessaria ad potestatem clavium jurisdictione.	457
§ I. <i>Nodus difficultatis.</i>	457
§ II. <i>Duae opiniones oppositae.</i>	458
§ III. <i>Scientia media proponitur.</i>	458
§ IV. <i>Quid verius sentiendum.</i>	460
Thesis XXXII. Legitima jurisdictione in sacramento Poenitentiae necessaria duplici modo haberi tantum potest in praesenti Ecclesiae disciplina; nempe ordinaria, aut subdelegata: restringi etiam potest, ita ut aliqua peccata a praelatis reserventur.	462
Scholion. De Jurisdictione excommunicati vitandi.	465
Thesis XXXIII. Sacerdotes, ut possint ministrare secularibus Poenitentiae sacramentum, et idonei ad id reputari, debent parochiale beneficium, vel approbationem ab Episcopis obtinere.	467
Scholion. De varia Ecclesiae disciplina circa approbationem Sacerdotum.	467

CAPUT VI.

DE SATISFACTIONE POENITENTIAM COMPLENTE.

Articulus I.—De satisfactione secundum se.	469
Thesis XXXIV. Poenae temporales, quae pro peccatis debentur, possunt per se, hac vita durante, bonis operibus remitti.	469
Thesis XXXV. Justi: a) simpliciter satisfaciunt pro debitis poenis, et quidem: b) <i>de condigno</i> . Peccatores autem: c) cum sacramento possunt de congruo satisfacere: d) non autem extra sacramentum.	471
Scholion. De requisitis ad condignam satisfactionem.	473
Dico I. Ut opera sint de condigno satisfactoria in actu secundo, debent ad hunc effectum a Deo acceptari.	473

	Pag.
Dico II. Ad condignam satisfactionem pro remissione poenarum, requiritur status viatoris.	473
Dico III. Alia operis satisfactorii conditio est quod sit poenale.	474
Articulus II.—De necessitate satisfactionis in sacramento Poenitentiae.	475
Thesis XXXVI.—Minister confessionis tenetur, per se loquendo, imponere poenitentibus, quos absolvit, poenam peccatis proportionatam.	475
Thesis XXXVII. Poenitentes impositam a Sacerdote satisfactionem tenentur perficere.	476
Scholion. De gravi obligatione tum imponendi tum suscipiendi poenitentiam.	477
Articulus III.—De satisfactione per suffragia et indulgentias. Thesis XXXVIII. Possunt fideles, mutuo se adjuvare, ita ut opus unius alteri prosit ad remissionem alicujus poenae.	478
Scholion. De modo quo suffragia perficiuntur.	480
Thesis XXXIX. Habet Ecclesia potestatem concedendi indulgentias, seu remittendi fidelibus poenas pro peccatis remissis debitas.	481
Corollarium.	482
Thesis XL. Est in Ecclesia thesaurus ex meritis et satisfactionibus Christi constans, nec non Sanctorum, unde indulgentiae dispensantur.	483
Scholion. De concessione indulgentiarum.	484
§ I. <i>Utrum per modum absolutiois concedatur indulgentia.</i>	485
§ II. <i>De jurisdictionis necessitate ut concedatur indulgentia.</i>	485
§ III. <i>De indulgentiae ad modum absolutiois et suffragii discrimine.</i>	485
§ IV. <i>De potestate Episcoporum ad concedendas indulgentias.</i>	485
Thesis XLI. Ad valorem indulgentiae necessaria est causa finalis; et quidem proportionata talis indulgentiae magnitudini.	486

APPENDIX ET SUMMA

Disquisitionis de poenitentia.	487
--	-----

DISQUISITIO VI.

De Extremae Unctionis Sacramento.

	Pag.
Prooemium.	490

CAPUT I.

DE EXISTENTIA, NATURA ET EFFECTIBUS EXTREMAE UNCTIONIS.

Articulus I.—De existentia et natura Extremae Unctionis.	491
Thesis I. Datur in Ecclesia Christi pro infirmis quidam sacrae Unctionis ritus, qui Extrema Unctio dicitur.	491
Thesis II. Extrema Unctio est veram Novae Legis Sacramentum.	493
Articulus II.—De effectibus Extremae Unctionis.	496
Thesis III. Sacra infirmorum Unctio ad duos spirituales effectus per se ordinatur: ad spiritus lassitudinem et ceteras peccatorum sanandas reliquias, primario; et ad culpas ipsas remittendas, secundario.	498
Thesis IV. Extrema Unctio instituta fuit ad sanitatem corpori reddendam, qua salutis animae expedierit.	499
Scholion. De effectu remissionis venialium.	499
Thesis V. Poenae temporales, pro peccatis debitae, remittuntur etiam per Extremam Unctionem.	500

CAPUT II.

DE MATERIA, FORMA ET MINISTRO EXTREMAE UNCTIONIS.

Articulus I.—De materia Extremae Unctionis.	501
Thesis VI. Extremae Unctionis materia remota est oleum olivarium; proxima autem est Unctio a Sacerdote facta.	501
Thesis VII. Oleum pro sacra Unctione debet ab Episcopo esse benedictum.	502
Scholion. Qua potestate Presbyteri graeci alique orientales benedicant oleum infirmorum.	503
Articulus II.—De forma Extremae Unctionis.	504
Thesis VIII. Forma Extremae Unctionis est oratio illa quam, juxta Ecclesiae praescriptionem, fundit Sacerdos inungens oleo sancto.	504

Scholion I. De forma deprecative.	504
Scholion II. De pluralitate Unctionum.	505
Corollaria.	506
Articulus III.—De ministro Extremae Unctionis.	507
Thesis IX. Solus Sacerdos est Extremae Unctionis minister.	507
Thesis X. Non sunt plures Sacerdotes necessarii, sed unus sufficit ad Extremae Unctionis ministrationem.	508
Scholion. De numero ministrorum apud orientales pro Extrema Unctione.	510

CAPUT III.

DE SUBJECTO, DE NECESSITATE EXTREMAE UNCTIONIS ET DE DISPOSITIONE AD ILLAM REQUISITA

Articulus I.—De subjecto Extremae Unctionis.	511.
Thesis XI. In Ecclesia Latina sacramentum Extremae Unctionis solis infirmis ministrandum est.	511
Scholion. De subjecto Extremae Unctionis apud orientales.	512
Dico I. A remotissima antiquitate, apud orientales, ministratur etiam sanis Unctio sacra.	512
Dico II. Nihil certum adversus graecorum usum definiri potest, donec Ecclesia liquido rem decernat.	512
Thesis XII. Extrema Unctio non est iis administranda qui non fuerunt peccati capaces, uti sunt pueri et perpetuo amentes.	514
Thesis XIII. Extremae Unctionis sacramentum potest ab eodem subjecto saepius suscipi.	514
Articulus II.—De necessitate Extremae Unctionis, et de dispositione ad illam requisita.	515
Thesis XIV. Sacramentum sacrae Unctionis non est necessarium ad salutem, neque necessitate medii, neque praecipui.	515
Thesis XV. Sacrae Unctionis sacramentum nequit fructuose suscipi nisi in statu gratiae, saltem existimato; requiritur insuper, ut peccator sit saltem attritione dispositus.	516

DISQUISITIO VII.

De sacramento Ordinis.

	Pag.
Prooemium.	518

CAPUT I.

DE GRADIBUS ORDINIS HIERARCHICI IN ECCLESIA.

Articulus I.—De pluralitate sacrorum Ordinum.	519
Thesis I. Plures existunt in Ecclesia Ordines clericorum ad sacrum ministerium, et quidem ab initio; septem autem jure numerantur.	519
Thesis II. Ecclesiastica Hierarchia jure divino existit; quod autem Ordines certo numero distincte praefigantur, non est divinitus praescriptum.	523
Articulus II.—De gradu episcopali.	526
Thesis III. Episcopalis gradus est Presbyteris superior, et quidem jure divino.	526
Thesis IV. Episcopalis gradus non est octavus et simpliciter a Presbyteris distinctus ordo.	530

CAPUT II.

DE SACRAE ORDINATIONIS NATURA.

Articulus I.—De esse sacramenti Ordinis.	533
Thesis V. Ordo est verum Novae Legis sacramentum.	533
Thesis VI. Sacerdotis ordinatio est verum sacramentum.	536
Thesis VII. Ordinatio Episcopi, seu ritus ille quo Presbyteri ad episcopatum initiantur, est sacramentum.	539
Thesis VIII. Ordinatio Diaconi est sacramentum.	544
Scholion. De diaconissis.	547
Thesis IX. Subdiaconatus, nec non et inferiores ecclesiastici ordines, sunt vera sacramenta.	548
Articulus II.—De materia et forma sacramenti Ordinis.	550
Thesis X. Sacramenti Ordinis materia est instrumentorum	

traditio, quibus potestas significatur cuilibet Ordini propria; sic, pro Sacerdotio, calicis cum vino, patenae cum hostia; probabilius necessaria est etiam manuum impositio pro Episcopatu, Presbyteratu et Diaconatu. Forma autem sunt verba illa, quibus materia traditur ad effectum significandum, vel manus imponuntur.	550
Scholion I. Quae manus impositio sit essentialis.	558
Scholion II. Utrum duplex imprimatur character.	559

CAPUT III.

DE MINISTRO ET SUBJECTO SACRAMENTI ORDINIS.

Articulus I.—De ministro sacramenti Ordinis.	560
Thesis XI. Non tantum nequit, ut ordinarius minister, sed neque ex commissione, simplex Presbyter Episcopatum aut Presbyteratum conferre.	560
Thesis XII. Presbyteris potest committi, ut inferiores Ordines, etiam Subdiaconatum, conferant.	562
Scholion. An Presbyteris committi possit ordinare Diaconum.	563
Articulus II.—De subjecto sacramenti Ordinis.	564
Thesis XIII. Ut valide sacramentum Ordinis suscipiatur, subjectum debet et baptizatum, et masculini esse sexus.	564
Scholion. De infantibus et rationis usu carentibus.	566
Thesis XIV. Sanctissima et acquissima est lex continentiae ministris sacris imposita: non tamen e divino, sed ecclesiastico procedit jure.	567
Scholion. An lex continentiae immediate per se, vel mediate per votum sacris Ordinibus adnexum, obliget.	571
Dico. Clerici majores ad servandam continentiam, immediate per votum sacris Ordinibus adnexum, obligantur.	571

DISQUISITIO VIII.

De sacramento Matrimonii.

	Pag.
Prooemium.	573

CAPUT I.

DE INSTITUTIONE ET ACTU MATRIMONII.

Articulus I.—De institutione Matrimonii.	574
Thesis I. Existit in hominum societate Matrimonium.	574
Thesis II. Matrimonium non est ex humana institutione, sed divina, et quidem naturalis.	575
Articulus II.—De actu matrimonii.	580
Thesis III. Matrimonii actus seu usus. sive in actu primo proximo spectetur. sive in actu secundo. est honestus ac licitus; non tamen obligans, nisi hypothetice; imo per se perfectior est status virginitatis vel caelibatus.	580
Scholion. De praecepto Matrimonium contrahendi.	584
Thesis IV. Honestas amicitia, seu mutua bonorum et officiorum inter virum et mulierem communicatio, pertinet etiam ad actum seu usum Matrimonii.	589

CAPUT II.

DE ESSENTIA MATRIMONII.

Articulus I.—De naturali Matrimonii essentia.	590
Thesis V. Matrimonii essentia non est in externo contractu solo, vel interno tantum partium consensu, sed in utroque simul.	590
Thesis VI. Quidditas Matrimonii non invenitur in mutua traditione proprii corporis; neque in mutua obligatione et subiectione ad reddendum debitum.	592
Thesis VII. Consummatio, seu actualis usus Matrimonii, non est de essentia ipsius.	593
Thesis VIII. Essentia Matrimonii in eo vinculo stat, seu	

	Pag.
unionem, quae immediate, ac veluti formuliter, ex traditione mutua proprii corporis in ordine ad generationem in viro ac muliere efficitur.	594
Scholion I. Varias Matrimonii definitiones.	596
Scholion II. De speciali ratione et materia contractus Matrimonii.	596
Articulus II.—De Matrimonii Essentia supernaturali.	599
Thesis IX. Matrimonium est verum Novae Legis sacramentum.	599
Thesis X. Ante Christum D. non erat Matrimonium proprie dictum sacramentum.	603
Thesis XI. Materia sacramenti Matrimonii sunt vir et femina, ut tendentes ad conjugium, seu (perinde est) ad finem conjugii simul assequendum: forma autem sunt verba, vel aequivalentia signa, quibus eam coadunationem, seu conjunctionem, actu inire significant.	605
Thesis XII. Infidelium, vel fidelis cum infideli Matrimonio non inest ratio sacramenti.	610
Thesis XIII. Matrimonium infidelium, cum ambo baptizantur, non videtur fieri sacramentum, eisque conferre gratiam.	612
Thesis XIV. Sacramenti Matrimonii minister ipsi sunt contrahentes.	615

CAPUT III.

DE PROPRIETATIBUS, QUAE MATRIMONIUM CONSEQUUNTUR.

Articulus I.—De unitate Matrimonii.	621
Thesis XV. Per se licitum est ac honestum successive plures contrahere nuptias, prioribus per mortem alterius conjugum solutis.	621
Thesis XVI. Polygamia simultanea legi divinae positivae opponitur; necnon naturali, scilicet, quoad praecepta secundi ordinis.	623
Scholion I. De divina dispensatione in polygamia.	629
Scholion II. Quando ea caeperit dispensatio.	629
Scholion III. Quando abrogata.	630
Articulus II.—De indissolubilitate Matrimonii.	630
Thesis XVII. Matrimonii vinculum est jure divino indissolubile, et quidem naturali; scilicet, quatenus jus naturae respicit secundi ordinis praecepta.	630

	Pag.
Scholion I. De indissolubilitate Matrimonii rati.	637
Scholion II. De potestate S. Pontificis in Matrimonio ratum.	637
Scholion III. Quid de errore sentiendum graecorum pro casu adulterii.	638
Scholion IV. De libello repudii.	640
Articulus III.—De subiectione Matrimonii ad potestatem tum ecclesiasticam, tum civilem.	640
Thesis XVIII. Potest Ecclesia impedimenta Matrimonium dirimentia statuere; et ad ipsam spectant jure proprio cau- sae matrimoniales vinculum Matrimonii respicientes.	640
Thesis XIX. Circa fidelium Matrimonium nihil efficere Principes civiles possunt quod vinculum afficiat; possunt tamen de effectibus civilibus Matrimonium consequentibus leges statuere.	645
Thesis XX. Praecisa sacramenti ratione, ut in Matrimonio infidelium, jus suum retinent principes seculares, ut pos- sint de causis matrimonialibus judicare, et impedimenta dirimentia constituere.	648

CAPUT IV.

DE CAUSA ET PRAEPARATIONE MATRIMONII.

Articulus I.—De consensu necessario ad Matrimonium.	651
Thesis XXI. Ad Matrimonium requiritur; a) consensus mu- tuus conjugum; b) deliberatus, seu liber; c) exterius signi- ficatus; d) et de praesenti.	651
Thesis XXII. Metus etiam gravis et injustus non ita opponi- tur libertati consensus, ut invalidum jure naturae efficiat Matrimonium.	653
Articulus II.—De consensu conditionato.	655
Thesis XXIII. Matrimonium contrahi potest consensu condi- tionato, ita ut, conditione purificata, non opus sit alio con- sensu.	655
Scholia. De conditione praesenti vel praeterita et necessaria.	657
Thesis XXIV. Conditiones substantiae Matrimonii oppositae, aut ejus bonis, consensum irritum reddunt.	658
Scholion. De conditionibus honestis bono Matrimonii ad- versis.	660
§ I. De contrahentibus cum promissione perpetuae castitatis.	660
§ II. De contrahentibus cum obligatione non petendi debitum.	662

	Pag.
Thesis XXV. Si quis ea conditione vel modo Matrimonium contrahere voluerit, ut contractum mere civilem ineat, seu ut praescindat omnino a ratione sacramenti, irritum erit tale Matrimonium.	662
Articulus III.—De praeparatione ad Matrimonium, seu de sponsalibus.	665
Thesis XXVI. Pro veris sponsalibus necessaria est promissio deliberata, externa et mutua.	665
Scholia.	666
Thesis XXVII. Ex sponsalibus a) gravis oritur ex justitia obligatio; b) si autem quis fecte promittat, per se quidem graviter peccat contra veritatem; c) at non obligatur per se ad Matrimonium.	667

PROOEMIUM.

Jesus Christus D. N. redemit homines Sanguine suo meruitque gratiam, qua mandati ac sanctificati membra sua corpusque mysticum evaderent, quod est *Ecclesia*. Ad eam autem gratiam effundendam, et membra omnia in unum corpus non solum interius sed exterius etiam nectenda, signa quaedam sacra, numero pauca, usu facilia, instituit Dominus, ut nostram naturam, quae per sensibilia ad superna et spiritualia progreditur, suaviter eveheret, sibi que copularet.

Ex his elucet, de Sacramentis Tractatum, connaturali ordine, post traditam de Incarnatione Filii Dei doctrinam a doctoribus, post *Angelicum Magistrum*, convenienter subijci: exhibent enim Christi Sacramenta fructum et complementum redemptionis a Patre in Spiritu Sancto per Jesum Christum consummandae.

Septem autem sunt Christi Sacramenta; septem ergo numeranda ad plenam totius rei notitiam Disquisitiones. Quia vero, licet in pluribus discrepent Sacramenta, tamen naturae illorum multimode inter se conveniunt, communem servantes morem, quae generatim ad omnia spectant Sacramenta prius pertractabimus.

ORDO ET DIVISIO

I.^a igitur Disquisitio est de Sacramentis in genere. II.^a De Baptismo, quo in Christo renascimur. III.^a De confirmatione, qua Spiritu Christi in Christo roboramur. IV.^a Eucharestia, quae spiritum alit, et incrementum in vita Christi praebet. V.^a De Paenitentia, quae peccato deficientes aut morientes restaurat, vel ad vitam Christi reducit. VI.^a De Extrema Unctione, quae animo infirmis et corpore levamen praebet ac virtutem, et morituros ad gloriam proxime praeparat. VII.^a De Ordine, quo sacra in Ecclesia administrantur, et omnium membrorum subjectio ad Summum Caput, Christum, exterius elucet ac perficitur. VIII.^a Denique de Matrimonio, quo Societas conjugalis ad supernaturalem finem sanctificatur; scilicet, ad referendam Christi unionem cum Ecclesia, et, pro ipsius Ecclesiae incremento, ad prolem sanctam procreandam ac instituendam.

DISQUISITIO I.

De Sacramentis in Genere inspectis.

PARTITIO GENERALIS.

- CAPUT I. De Sacramentorum existentia, numero et efficacia.
— II. De principio Sacramentorum intrinseco.
— III. De Sacramentorum definitione et causa principali.
— IV. De causa secundaria Sacramentorum.
APPENDIX. De Sacramentalibus.

CAPUT I.

De Sacramentorum existentia, numero et efficacia.

PRAEMITTENDA.

De significatione vocis «Sacramentum».

1. Hujusce vocis *Sacramentum* multiplex existit usus sed frequentissime ad aliquid occultum adhibetur, praesertim sacrum, significandum. Sic apud scriptores profanos, Sacramentum vocatur pecunia in loco sacro a litigantibus reposita: juramentum etiam a militibus praestitum, Sacramentum militare appellabant; imo communiter quaevis juramenta Jurisconsulti et Canonistae Sacramenta vocant. Verum communis usus duplicem praecipue obtinuit Sacramenti significationem: prior refert aliquid sacrum occultum, et ita idem significat apud Latinos, quod *Mysterium* apud Graecos; sic de iniquis ait Scriptura (1): *Nescierunt Sacramenta Dei*; et apud Paulum (2): *Ut notum faceret nobis Sacramentum voluntatis suae*; altera autem pro signo accipitur; ut in Apocalypsi (3): *Sacramentum septem stellarum... et septem candelabra aurea: septem stellae, angeli sunt septem...*; et in Cate-

(1) Sap. II, 22.—(2) Eph. I, 9.—(3) I, 20.
THEOL.—Tom. III.